

Henk Venema,
Onnen

SAMEN VERDER ALS ZUSSEN

Voor mijn Indonesiëwerk kom ik zo nu en dan nog weer op Papoea. Als de mogelijkheid er is, breng ik dan ook graag een bezoek aan de gemeente van Kouh, waar ik jaren geleden als ‘zending’ begonnen ben.¹

Er wordt dan steevast een kerkenraadsvergadering belegd. Of de ouderlingen komen naar mijn logeeraadres. Om met mij te praten over de gemeente. Maar waarom eigenlijk? De gemeente van Kouh is toch zelfstandig?

Wat vindt u hier van?

Dat gebeurde vroeger al zo, toen ik nog op Papoea woonde en werkte. In die tijd ging ik geregeld terug naar Kouh. Maar nu ik daar nog maar zelden kom, is dat nog steeds zo. De laatste keer, anderhalf jaar geleden, logeerde ik zelfs bij een van de ouderlingen thuis (hij dient de gemeente als ‘kerkelijk werker’). Een andere ouderling was continu aanwezig als medegastheer. En de anderen kwamen al gauw aanlopen. Alle prangende zaken werden aan mij voorgelegd. Met daarbij als refrein de vraag: “Wat vindt u hier nu van?” Ik zat, kun je zeggen, in een continue kerkenraadsvergadering, waarin de agendapunten één voor één aan de orde kwamen.

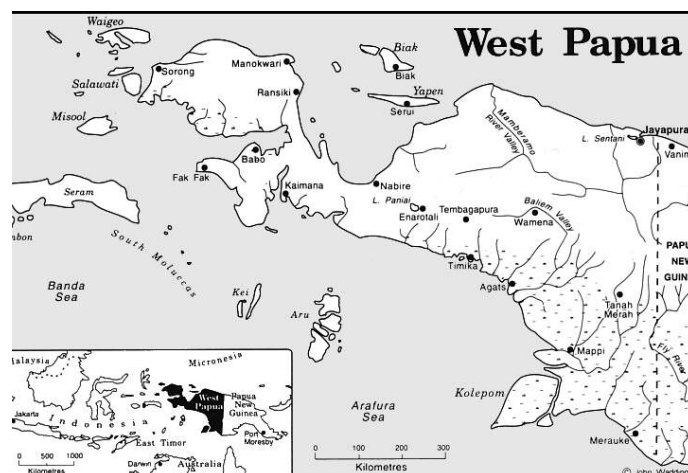
Voor altijd het kind van

Maar waarom doen ze dat? De kerk van Kouh is immers allang de zending voorbij en heeft mij helemaal niet meer nodig (eerder omgekeerd!). Als

de kerkenraad er niet uitkomt, is er het kerkverband. Ik ben hun zending niet meer, ook geen visitator. Maar wat dan wel? In mijn ogen niet meer dan hun gast. Maar in hún ogen niet. O nee. ‘De kerk van Groningen’ is toch hun moeder, die de gemeente van Kouh het leven heeft geschonken?! En ik ben, als een van de Groninger missionarissen, toch hun vader?! Laat de gemeente allang volwassen zijn en zelfstandig voortgaan op de ingeslagen weg (Flp. 3:16), zij blijft de persoonlijke ouder-kindrelatie in ere houden. Dát is dus de reden waarom de ouderlingen alles met mij delen, en waarom ik altijd de hartelijke groeten meekrijg voor ‘de kerk van Groningen’. De gemeente van Kouh en de kerk van Groningen zijn voor altijd elkaars naaste familie. Zo beleven ze dat in Kouh. En dat is vast niet alleen maar hun cultuur. Zou het ook niet bijbels zijn? Lees Filippenzen maar.

Volwassen

De gemeente van Kouh – en dat geldt ook voor de andere GGRI-kerken op Papoea – werd ‘verwekt’ op 10 augustus 1958. 60 jaar geleden ging daar de evangelieverkondiging van start. De regio ‘Kouh’ viel onder de Groninger

Kaarten van Indonesia, Papua, gebied van zusterkerken GGRIP (met Kouh)

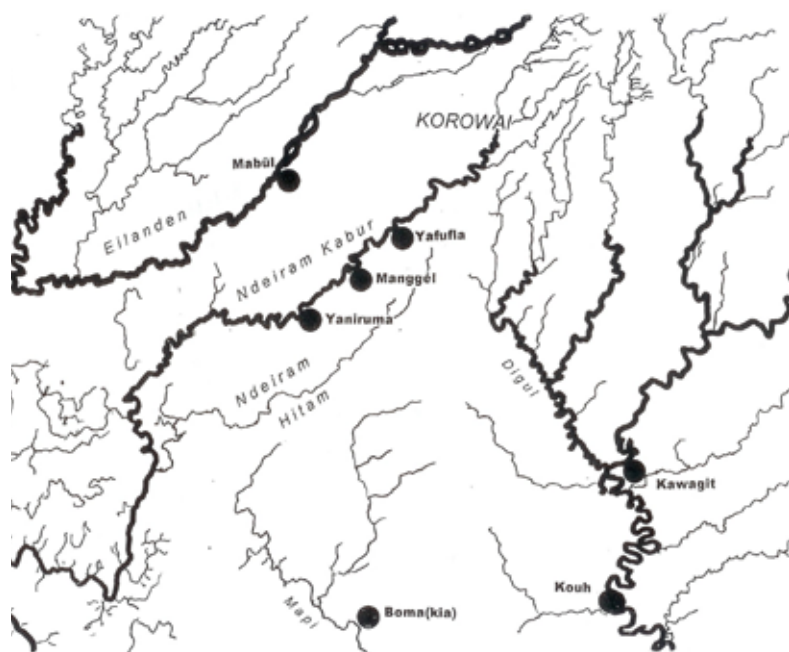
zending. Een jaar of tien later werd de gemeente ‘geboren’: een eerste groep gelovigen werd gedoopt. Sommigen van hen gingen, net als in Filippi, actief het evangelie verder verspreiden. In 1981 werden de eerste ouderlingen in het ambt bevestigd. Officieel werd de gemeente van Kouh daarmee een zelfstandige kerk. En helemaal toen een jaar later de gemeente ook haar eigen Papoea-predikant kreeg in ds. Obed Rumi. De gemeente was volwassen geworden.

Ondersteuning nodig

Als jongvolwassene was de gemeente van Kouh nu de zending voorbij. Maar ze was – evenals een jongere die meerderjarig wordt – nog niet in alles zelfredzaam. Er was op verschillende vlakken nog ondersteuning nodig, soms weinig, soms veel. Binnen het zendingsteam heb ik – zelf nog een onervaren broekje – die ondersteuning destijds gegeven in de vorm van onderwijs en toerusting. En samen met anderen mag ik dat nog steeds doen, maar nu in het veel bredere kader van LITINDO, het studieboekenproject van Groningen Mission (Classis Groningen GKV), waarmee alle kerken en christenen in heel Indonesië worden geholpen. En het gebeurt ook door Indonesië Mission/Verre Naasten via training- en sponsorprogramma's. Het gebeurt allemaal op voet van gelijkheid! In samenwerking!

De situatie nu

Kouh is intussen natuurlijk sterk veranderd. Het is niet meer een afgelegen ‘open plek in het oerwoud’, maar onderdeel van de wereld. Je ziet dat aan de bevolking, maar ook aan de

huizenbouw, de elektriciteit, de infrastructuur. En aan de komst van een rooms-katholieke en een evangelische kerk, en van een moskee. De kerkelijke gemeente is ook niet meer hetzelfde, al bestaat die nog wel altijd voor bijna 100% uit lokale mensen. ‘Kouh’ is nu een van de grootste GGRI-gemeenten met haar meer dan 500 leden. Er zijn gemeente-activiteiten. Er is opgang: het kerkelijk leven ontwikkelt zich verder, al gaat het langzaam en met veel ups en downs. Er is ook neergang: veel gemeenteleden doen niet echt mee. Sommigen hebben oude stamgewoonten weer opgepakt (zoals magie), anderen gaan met ‘de wereld’ mee. Het krijgen van nieuwe ambtsdragers gaat ook niet gemakkelijk. Ik kreeg het allemaal tot in detail te horen, toen de ouderlingen mij hun punten voorlegden. En mij vroegen wat ik ervan vond.

Twee evangelisten, afkomstig uit Kouh, links Erik Amotai (emeritus) en rechts Winomu Husuwi

Met een huisdienst en maaltijd wordt in een van de wijken van de gemeente in Kouh feest gevierd: drie jongeren zijn geslaagd voor het eindexamen voortgezet onderwijs (ze kijken niet zo vrolijk).

Een volwassen relatie

Hoe moest ik daar op reageren? Als 'gast' of als 'vader'? De gemeente van Kouh was immers geen kind meer, dat alles nog met de paplepel ingegoten krijgt, maar een volwassene, die zelfstandig haar verantwoordelijkheid moet nemen. En, wat was ik blij, dat gebeurde ook. Er werd mij op geen enkele manier om (im) materiële hulp gevraagd. Wel wilden ze mijn mening horen over al die gemeentezaken. Maar die gaf ik niet. Ik moest oppassen voor bevoogding en paternalisme. In plaats van mijn visie en oordeel te geven (dat gaat haast vanzelf hè) vroeg ik naar hun mening, hun argumenten, hun oplossing van de problemen. En opnieuw bleek: in negen van de tien gevallen hadden ze een goede beslissing genomen of wisten ze wat hun te doen stond. Zo ontwikkelde zich een gesprek op het niveau van gelijkheid en wederkerigheid, van samen nadenken en samen leren. Alleen al het kunnen delen van hun verantwoordelijkheid als kerkenraad betekende voor de ouderlingen in Kouh een opluchting. Ze zochten bevestiging en voelden zich gesterkt, toen ze die kregen. Erover praten met hun 'ouders' stimuleerde en bemoedigde hen om voort te gaan op de

ingeslagen weg. Bemoedigen, troosten, stimuleren en respecteren: daar draait het in een volwassen relatie om.

Hetzelfde als bij ons

Al lezend wilt u me vast al een poosje onderbreken: "Maar bij ons in Nederland is het toch precies zo?" Juist! We mogen dan wel mensen op weg sturen om elders het evangelie te verkondigen en gemeenten te stichten. We mogen mensen uitzenden om verre naasten te ondersteunen. Maar die naasten zijn echt niet anders dan wijzelf. En wij niet anders dan zij. Juist daarom hebben wij elkaar nodig. Wij en zij zijn de zending voorbij. We zijn één, en als kerken nu elkaars zussen. Zelfstandigheid en zelfredzaamheid, het is allemaal zo zakelijk Westers (het 'zelf doen' zit ons in de genen), maar het is ook zo totaal on-Oosters (waar 'zelf doen' een ondeugd is). In de concrete geloofsomgang kunnen we er niets mee. Trouwens, leert de Bijbel ons ook niet dat wij als gelovigen juist helemaal niet zelfstandig zijn, maar afhankelijk?! Van God, van Christus, van de Geest, van elkaar.

Kijken in de spiegel

Laten we insteken op de persoonlijke omgang met elkaar. Binnen de eigen gemeente, maar juist ook richting zusterkerken in het buitenland. Door er voor elkaar te zijn, elkaar onze problemen voor te leggen, naar elkaar te luisteren, elkaar te bevragen en zo samen te groeien in volwassenheid. Ouders, die kinderen opvoeden tot jongvolwassenen, kijken in de spiegel. Hetzelfde doet een kerk die elders een gemeente sticht en ondersteunt naar volwassenheid. Dan groeit vanzelf de ouder-

Een jongvolwassene uit de gemeente in Kouh; ze heeft net de vrouwenvereniging bijgewoond

Vriendjes

kindrelatie uit tot een zusterrelatie, waarbij we elkaar nooit opgeven. Die gemeente van Kouh heeft veel van óns geleerd en wil dat nog steeds. Maar wij leren ook zoveel van de gemeente van Kouh. We zijn elkaars zussen. ■

Henk Venema met zijn gastheren, twee ouderlingen van de gemeente in Kouh

¹ Elk jaar maak ik voor LITINDO een werkreis naar Indonesië. In ruim 25 jaar zijn er zo'n 50 boeken uitgegeven op het gebied van gemeentetoerusting en theologie. Lesmateriaal van toen is omgezet in studieboeken. De reizen kris kras door Indonesië dienen ervoor om die boeken te presenteren en om nieuw materiaal te testen. Zo eens in de drie jaar kom ik weer terug in het gebied waar ik eerder heb mogen meehelpen aan de stichting en opbouw van wat nu zelfstandige zusterkerken zijn, de Gereja-Gereja Reformasi di Indonesia (GGRI; Gereformeerde Kerken in Indonesië), regio Papoea.

Het kerkgebouw van de gemeente in Kouh

[COLOFON]

verschijnt 2-wekelijks op zaterdag

Uitgave

Connect Printmedia bv te Bedum

Realisatie

Scholma Druk bv te Bedum

Vormgeving

NoordPProof Producties te Bedum

Aanleveren kopij

kerkbode@scholma.nl,
Industrieweg 4, 9781 AC Bedum
Uiterlijk de vrijdag in de week voor
verschijning voor 10.00 uur

Administratie

kerkbode@scholma.nl,
Industrieweg 4, 9781 AC Bedum,
Tel. 050-301 36 36

Redactie

ds. P. Groen, ds. R. Ijbema, ds. H. Venema,
ds. J. van der Wal, G.G. Sikkema-Aalvanger

Kernredactie

ds. A.H. Driest, ds. J.H. Kuiper, ds. G.O. Sander. Correspondentie en boeken ter recensie via adres onder 'Administratie'

Freelancers

Siske van Oostrum, Janny Kremer-Staal,
Els Dijkema-van der Linden.

Abonnementsprijs 2018: € 49,50

abonnementsgeld loopt van 1 januari t/m
31 december

Advertenties

acquisitie en verkoop: dhr. J. Hoogenboom,
info@hoogenboom-communicatie.nl, tel.
050-409 12 04, fax. 050-409 12 52

Opzeggingen

opzegging van het abonnement dient schriftelijk of per e-mail te worden doorgegeven aan het administratieadres. Opzeggingen worden verwerkt met ingang van de 1^e dag van het nieuwe kwartaal

Nieuw abonnement

kan op elk moment ingaan. Na ontvangst van de aanmelding zal deze zo spoedig mogelijk verwerkt worden en wordt het abonnement per ingang van veelal de eerstvolgende editie aangegaan

Betaling

van het abonnementsgeld aan het administratieadres, NL96 INGB 0663 0926 20 t.n.v. Administratie Gereformeerde Kerkbode.

Website

www.kerkbode.nl

Voor mensen met een leesbeperking

De Gereformeerde Kerkbode is voor mensen met een leesbeperking ook verkrijgbaar in braille, grootletter en digitale vorm bij de Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechtzienden, tel. 0341-56 54 99

Foto's

www.sxc.hu, www.wikipedia.nl,
www.pixabay.com